

ONS DOCUMENTATIE- CENTRUM LEEFT...

L. CARLIER

Hebben jullie een boek over bijen? Hoe leg ik mijn siertuin aan? Deze en nog veel meer vragen herinneren aan onze bibliotheek van weleer, waaraan velen nog met een tikkeltje heimwee terugdenken... Na een grondige selectie en een eerste succesrijke boekenverkoop begin 1992 werden de werken, die niet nuttig waren voor beroepsdoeleinden, afgevoerd. Het repertorium, met zo'n 600 000 fiches over allerlei spoorwegonderwerpen, blijft nochtans getuigen van meer dan 50 jaar documentair onderzoek. Een unieke verzameling die haar geschiedkundige waarde behoudt. Via dit artikel treed je binnen in een modern documentatiecentrum met ongekende mogelijkheden.

WAT IS DOCUMENTATIE EIGENLIJK?

De term «documentatie» wordt in verschillende betekenissen gebruikt: enerzijds de activiteit, anderzijds het voorwerp van de documentatie zelf. Een ruime definitie kan dus het volgende inhouden: verzamelen, ordenen, opbergen, toegankelijk maken, weervinden en verspreiden van informatie. Maar ook: het geheel van activiteiten gericht op het ontsluiten en ter beschikking stellen van documenten. De laatste jaren is het aantal publikaties enorm toegenomen. De documentalist helpt bij het verwerken van deze informatiestroom. De bedrijvigheid van de documentalisten vertaalt zich in het opbouwen en uitwerken van classificatiesystemen, bibliografieën en vaktijdschriften. Hij is eveneens een schakel tussen publiekatie en gebruiker. Een groot deel van de

informatiearbeid wordt thans uitgevoerd door computers, waardoor men tot een efficiëntere benadering van de wetenschappelijke en technische informatie komt.

DIANE-PROJECT

Drie jaar geleden werd ijverig gezocht naar een oplossing om via een centrale databank rechtstreeks informatie op te vragen. Diane is de vrucht van een hechte samenwerking tussen het departement Informatica en het Documentatiecentrum, waaraan Tractebel logistieke steun verleende. Vanaf midden 1992 werd begin gemaakt met het invoeren van gegevens in deze databank. Men wil er nl. op relatief korte termijn bibliografische referenties in onderbrengen. Daardoor wordt het mogelijk in een handomdraai een bibliografie te maken over een onderwerp, al dan niet met

een korte samenvatting van de geselecteerde artikels, Artikels worden eveneens gescand en opgeslagen op optische schijf waardoor ze op het scherm kunnen geraadpleegd worden. De vertaaldiensten en het labo (Schaarbeek) worden weldra op het netwerk aangesloten, waardoor zij gegevens naar de databank kunnen doorsturen of informatie opvragen. In een volgende fase wordt een oplossing gezocht voor het centraal beheer van de normen. De mogelijkheden zijn legio. Om enerzijds de papierstroom binnen onze Maatschappij in goede banen te leiden, en anderzijds interessante documenten niet zomaar te laten verdwijnen, werd een archiefdienst opgericht. Via het Diane-project kan een geautomatiseerd archiefbeheersysteem tot stand komen. We komen daar een volgende keer op terug.

WELKE DOCUMENTATIEBRONNEN EN WELKE DIENSTVERLENING?

Het centrum beschikt over een assortiment vakliteratuur. Een groot deel van de tijdschriften wordt rondgestuurd. Om een betere service te bieden worden, vanaf 1993, de rondzendlijsten tot 20 lezers beperkt, althans voor de spoorwegtijdschriften. Artikels van algemeen nut worden maandelijks samengebracht in het documentatiebulletin, waarin je ook de nieuwe aanwinsten van boeken, jaarverslagen... vindt. Achteraan bevindt er zich een formulier om boeken of fotokopieën van artikels op te vragen.

SAMENWERKING

Om een coherent beleid te kunnen voeren is een goede samenwerking met de verschillende departementen en districten onontbeerlijk. Daarnaast zijn in een documentatiecentrum anno 1993 contacten en uitwisseling van documentatiebulletins en informatie, zowel nationaal als internationaal, niet meer weg te denken...

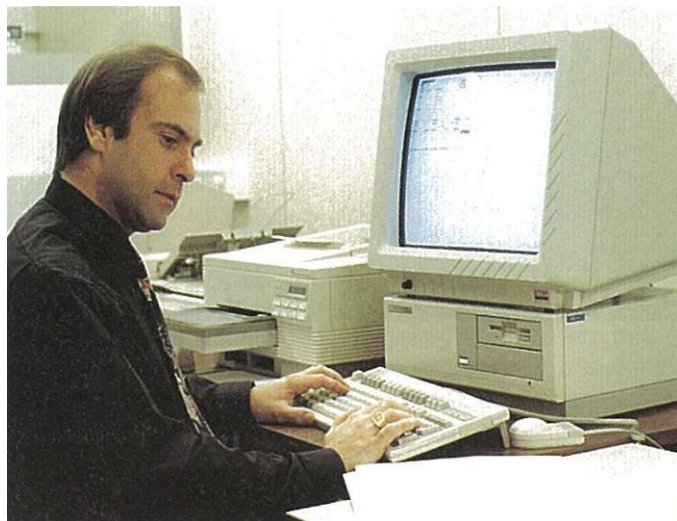
Nationaal zijn er regelmatig contacten met de Post, Belgacom, het Ministerie van Verkeerswezen, het UTIP... Ook internationaal werken afgevaardigden van documentatiediensten en bibliotheken van verschillende Europese landen samen aan een ambitieus project, onder leiding van het UIC te Parijs. Het DEFI-project (Documentation Electronique Ferroviaire International) voorziet een gemeenschappelijke databank «transport», die later eventueel gecommmercialiseerd kan worden. Juni 1993 wordt de streefdatum van dit nieuwe systeem onder toezicht van de CEMT (Ministeries van Verkeerswezen), dat zal draaien via de host ESA (European Space Agency).

TER STUDIE

Externe databanken en het medium CD-ROM zijn modem gestructureerde informatiebestanden voor het publiek,

WAT IS EEN CD-ROM?

Een CD-ROM (Compact Disc Read Only Memory) is een plastic schijf die behoort tot de optische media zoals video en

beeldplaat. CD-ROM kan enkel gelezen worden en de gegevens op het schijfje kunnen niet gewist of verbeterd worden. De informatie wordt door een laserstraal in de oppervlakte gebrand. De nieuwste computers zijn thans uitgerust met een CD-ROM-lezer, zodat een leek zich met menugestuurde programma's een weg kan banen en een antwoord vindt op zijn vragen. Een zeer grote capaciteit (tot 550 Mb per schijf), duurzaamheid en gemakkelijke toegang zijn enkele voordelen van dit medium.

Toepassingen die interessant kunnen zijn voor onze Maatschappij worden onderzocht, zoals bv. Medline voor de geneeskundige dienst.

EXTERNE DATABANKEN

Opzoekingen gebeuren onder dialoogvorm via een terminal bestaande uit een toetsenbord, een beeldscherm en een printer. De opzoekingen worden «on line» uitgevoerd

Documentatiedienst een exemplaar" te bezorgen zodat die gegevens voor alle belangstefenden toegankelijk worden?

De documentalisten staan open voor kritiek; voorstellen voor aankoop van nieuwe tijdschriften en boeken zijn dan ook steeds welkom. Geïnteresseerden in onze werkwijze en/of toepassing van ons geautomatiseerd systeem kunnen steeds een demonstratie vragen. Daar er jaarlijks meer dan 700 000 boeken en 100 000 technische tijdschriften gepubliceerd worden, willen we iedereen behoeven voor verdrinking in de informatiestroom. Het Documentatiecentrum heet je welkom... •

op centrale computers (host computers) via telefoonlijnen en netwerken. Tegen betaling kan men de informatiesystemen ondervragen met behulp van één of andere taal of zoekprocedure.

ESA heeft een host computer en bevat een 150-tal databanken die de meeste wetenschappelijke gebieden bestrijken. Naast management, chemie, economie, geneeskunde en veiligheid is er TRANSDOC (Transport), die in de toekomst (samenwerking UIC-landen) een belangrijke informatiebron voor onze Maatschappij zou kunnen worden.

MEDEWERKING GEVRAAGD

De doorstroming van informatie kan in onze Maatschappij nog verbeterd worden, interessante rapporten, stageverslagen, studies en dergelijke, die voor velen nuttig kunnen zijn, blijven al te dikwijls bij de betrokkenen liggen. Denken we eraan om de